

6. ДОНЕЦЬКА ТА ДУГАНСЬКА ОБЛАСТІ: ЗАХОДИ ЩОДО ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ. СТАН ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Збройний конфлікт на сході України впливає на 4,4 мільйона людей, з яких 3,4 мільйона потребують гуманітарної допомоги і захисту. Від обстрілів міських районів і цивільної інфраструктури страждає 60 відсотків людей, що живуть уздовж лінії розмежування, яка складає 457 кілометрів.

Так, з метою розв'язання державою проблеми внутрішньо переміщених осіб України, створення ефективних інструментів державного управління, задоволення нагальних та постійних потреб, зокрема, осіб з інвалідністю з числа внутрішньо переміщених осіб, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 909-р схвалено Стратегію інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року (далі - Стратегія).

Метою Стратегії є соціально-економічна інтеграція, зокрема, осіб з інвалідністю з числа внутрішньо переміщених осіб, та впровадження довгострокових рішень задля реалізації та захисту їх прав, свобод і законних інтересів, підвищення їхньої самодостатності та незалежності з урахуванням інтересів приймаючих територіальних громад, налагодження ефективної взаємодії внутрішньо переміщених осіб з приймаючими територіальними громадами, органами державної влади та органами місцевого самоврядування на засадах партнерства, наслідком якого є досягнення соціальної єдності.

Напрями Стратегії узгоджуються з напрямками Концепції Державної цільової програми відновлення та розбудови миру в східних регіонах України, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2016 р. № 892, метою якої є відновлення та розбудова миру у східних регіонах України, що передбачає стимулювання соціально- економічного розвитку територіальних громад Дніпропетровської, Запорізької, Харківської та територій Донецької та Луганської областей для підвищення якості життя населення через зміцнення їх спроможності та соціальної стійкості, стимулювання економічної активності.

Для реалізації Стратегії, МТОТ розроблено проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Плану заходів з реалізації Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року» (далі - План заходів), затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів від 21 листопада 2018 р. № 944-р.

Планом заходів передбачається: врахування потреб внутрішньо-переміщених осіб в розробці регіональних та місцевих програм; реалізації внутрішньо переміщеними особами своїх виборчих прав; забезпечення внутрішньо переміщених осіб соціальним та тимчасовим житлом, удосконалення та розроблення у разі необхідності кредитно-фінансових механізмів для придбання житла; гарантування пенсійних та соціальних виплат; * створення нових робочих місць для внутрішньо переміщених осіб і розширення можливостей їх працевлаштування; підтримки малого та середнього бізнесу внутрішньо переміщених осіб; підтримки переміщених вищих навчальних закладів, їх викладачів безоплатного проживання студентів у гуртожитках, забезпечення підручниками; забезпечення належного обслуговування внутрішньо переміщених осіб у закладах охорони здоров'я.

Також, на виконання статті 97 Бюджетного кодексу України, постановою Кабінету Міністрів України від 04 жовтня 2017 р. № 769, затверджено Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України (далі Порядок та умови).

Субвенція спрямовується на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України, зокрема на: будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів житлового фонду комунальної власності, в тому числі об'єктів соціального призначення, для надання житлових приміщень внутрішньо переміщеним особам; реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів житлового фонду комунальної власності для надання в тимчасове користування внутрішньо переміщеним особам; придбання у комунальну власність житла для надання в тимчасове користування внутрішньо переміщеним особам.

Загальний обсяг субвенції у 2017 р. становив 17,0 млн. гривень, з яких частину коштів використано на придбання у комунальну власність житла для надання в тимчасове користування внутрішньо переміщеним особам, а частину коштів - на забезпечення сучасним обладнанням 2 центрів надання адміністративних послуг (далі - ЦНАП) у містах Покровськ (Донецька область) та Сєвєродонецьк (Луганська область) з метою підвищення якості адміністративних послуг населенню.

Загальний обсяг субвенції у 2018 р. становив 34,0 млн гривень, в т.ч. 27,3 млн гривень на придбання у комунальну власність житла для надання в тимчасове користування внутрішньо переміщеним особам та 3,141 млн грн на закупівлю обладнання та програмного забезпечення для здійснення модернізації ЦНАПів (розпорядження КМУ від 11.07.2018 № 475-р) у 13 територіальних громадах Донецької та Луганської областей.

З метою розширення сфери застосування субвенції не тільки на території Донецької та Луганської областей, постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 р. № 820, внесено зміни до пункту 3 Порядку та умов, якими розширено сферу застосування субвенції на всі регіони України в частині реалізації права внутрішньо переміщених осіб на тимчасове житло.

У 2019 р. для здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України, відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України . на 2019 рік» від 23 листопада 2018 року № 2629-VIII, передбачено видатки бюджетних коштів загального фонду у розмірі 34,0 млн грн.

У ході реалізації завдань та заходів Державної цільової програми відновлення та розбудови миру в східних регіонах України, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 року № 1071, метою якої є відновлення та розбудова миру в східних регіонах України, що передбачає стимулювання соціально-економічного розвитку територіальних громад для підвищення рівня життя населення та соціальної стійкості, стимулювання економічної активності, в період з 13.12.2017 р. по 01.08.2018 р. здійснено наступне:

- розпочато реконструкцію, капітальний ремонт та переоснащення:
 - а) 15 закладів освіти (в т.ч. закладів дошкільної освіти) на загальну суму 57,704 млн грн;
 - б) 6 закладів охорони здоров'я на загальну суму 33,648 млн грн;
 - в) 4 закладів фізичної культури та спорту на загальну суму 4,483 млн грн;
 - г) 3 закладів у сфері соціального захисту на суму 1,390 млн грн;
- проведено:
 - а) капітальний ремонт 5 800 м автомобільних доріг на загальну суму 16,397 млн грн;
 - б) поточний та ямковий ремонт 12,185 тис. м² автомобільних доріг на загальну суму 12,530 млн грн;
 - в) заходи із покращення транспортних послуг (розроблення транспортних моделей міст) на суму 3,947 млн грн;
 - г) капітальні ремонти систем водопостачання/водовідведення на загальну суму 6,102 млн грн;
 - д) реконструкцію та капітальний ремонт залізничних мереж на загальну суму 16,682 млн грн;
- розроблено Портал економічного та соціального відновлення (0,623 млн грн);

- проведено більше 50 тренінгів в рамках яких 795 осіб отримали гранти на розвиток власної справи у сумі 30,146 млн грн (грантові кошти донорів);
- надано більше 48 тис. послуг у сфері працевлаштування та проведено більше 8 тис. профорієнтаційних заходів;
- 718 внутрішньо переміщеним особам надано послуги з працевлаштування, 164 працевлаштування з яких 28 працівників працевлаштовано з компенсацією роботодавцю витрат на оплату праці, фактичні обсяги фінансування склали 441,2 тис. грн. з Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття;
- створено 2 соціальних центри з питань надання допомоги постраждалим внаслідок збройного конфлікту та проведено понад 300 семінарів;
- створено Центр надання допомоги учасникам АТО та членам їх сімей (6,397 млн грн.);
- створено 26 шкільних служб порозуміння, більше 120 педагогів, медіаторів-координаторів служб порозуміння із 60 закладів освіти пройшли відповідне навчання;
- проведено 2 культурно-інформаційні кампанії (МПП та Мінкультури);
- Надано психологічну підтримку більше ніж 2,5 тис. сімей (2193 дитини), 7948 осіб;
- проведено 98 інформаційних заходів з питань протимінної діяльності, знешкоджено (знищено) 14 тис. вибухонебезпечних предметів, розміновано більше 1900 га.

Упродовж 2018 року проводилась активна робота щодо моніторингу стану навколишнього природного середовища та додержання вимог екологічної безпеки на тимчасово окупованих територіях України із залученням міжнародних організацій.

Так, МТОТ спільно з Державною екологічною академією післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України підготовлено звіт про стан екологічної ситуації на території Донецької та Луганської областей (далі — Звіт), де наведено детальний аналіз поточного стану екологічної ситуації як на підконтрольній, так і на тимчасово окупованій території Донецької та Луганської областей, а також визначено наявні екологічні ризики, пов'язані з діяльністю потенційно небезпечних об'єктів та об'єктів підвищеної небезпеки та надано пропозиції щодо їх мінімізації та недопущення виникнення техногенно-екологічних катастроф.

Під час проведення екологічної оцінки на території Донецької та Луганської областей проаналізовано етап екологічно небезпечних об'єктів та стан забруднення ґрунтів, атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, розроблено геоінформаційну систему, в якій відображено актуальну інформацію щодо потенційно небезпечних та екологічно небезпечних об'єктів, розташованих на території Донецької та Луганської областей, яка дозволяє здійснювати облік таких об'єктів, а також використовувати її для інформаційного забезпечення екологічного моніторингу.

За результатами проведених досліджень, було підтверджено, що найбільшими екологічними загрозами є:

- затоплення шахт та вихід шахтних вод на поверхню;
- забруднення атмосферного повітря, вод та ґрунтів;
- руйнування промислових та екологічно небезпечних об'єктів;
- порушення екосистеми та природних територій.

Так, для здійснення першочергових невідкладних заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайної ситуації техногенного характеру у зв'язку із затопленням шахт Первомайсько-Стаханівського вугледобувного регіону Луганської області, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 265-р виділено кошти в сумі 131 188,235 тис. грн. на здійснення першочергових невідкладних заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайної ситуації техногенного характеру у зв'язку з затопленням вугледобувних підприємств і територій регіону шахтними водами недіючих шахт «Первомайська» і Голубівська», які знаходяться на тимчасово окупованій території та мають гідрогеологічні зв'язки з діючими державними шахтами ДП «Первомайськвугілля»: «Золоте», «Карбоніт» та «Гірське».

Також забезпечено виконання заходів, спрямованих на зменшення негативного впливу об'єктів інфраструктури на довкілля на територіях, які зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту та/або тимчасової окупації, зокрема для вирішення проблемних питань, пов'язаних із порушенням роботи підприємства хімічної промисловості ТОВ «Науково-виробниче об'єднання «Інкор і Ко» м. Торецьк Донецької області.

Враховуючи зазначене, для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного характеру, на сьогодні, є необхідним здійснення заходів стосовно запровадження, (із залученням міжнародних організацій), постійного моніторингу стану навколишнього природного середовища та додержання вимог екологічної безпеки на тимчасово окупованих територіях України, що буде сприяти забезпеченню безпеки для місцевого населення, яке мешкає на території Донецької області як підконтрольній Уряду України, так і тимчасово окупованій.